

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

141

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כִּהֵן מִדֵּין חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים"

'תורה בגוים אל תאמן'

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

אחת מן האומות ידעה כח המזל בה, כפי משטרו על הארץ שלהם וחשבו כי בעבודתם יגבר המזל ויועיל להם.

(רמב"ן שמות כ ג)

כל סוגי העבודה זרה הם למטרה אחת שסבורים שעל ידם יזכו להצלחה ורוב טוב. נמצא שכל עובדי עבודה זרה, הם רק למען, לקבל ממנה! אף עבודה זרה אינה דורשת מאת העובד אותה לתת מעצמו ונפשו עליה, עבודה זרה אינה דורשת ענוה ואיננה מבקשת שישבור העובד את מדותיו תאוותיו ורצונותיו. ולכן ע"י חכמה אפשר להגיע לבטול העבודה זרה. אמנם אין זה תורה, כי תורה מחייבת אותנו לבטול העצמיות, לכניעה מוחלטת והסרת כל התאוות והרצונות ולמדרגה זו, אי אפשר להגיע ע"י חכמה ולכן לא הועיל כל חכמת יתרו רק כדי לפרוש מעבודה זרה, אבל לבוא ולהתגייר, הגיע רק לאחר ששמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.

כתב הרמב"ן: 'זכונת כל המצות: שנאמן באלקינו. ונודה אליו שהוא בראנו. והיא כונת היצירה! שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה! ואין קל עליון חפץ בתחתונים, מלבד: שידע האדם. ויודה לאלקיו שבראו' (רמב"ן בא יג טז). זו העיקר הנדרש מן האדם להכיר ולידע שהוא נברא והקב"ה בראו! ומכיון שבראו עליו להכיר טובה אליו ואתה מחיה את כולם, זו עיקר ההכרה, שאין לו מעצמו כלום, אלא, כל מציאותו וקיומו ע"י רצון השי"ת. וכאשר יכיר בזאת באמת ובתמים, ממילא תחייבו הכרה זו, בטול העצמיות וכניעה מוחלטת לרצונו יתברך. כפיפות זו לרצון ה' יתברך המשך בעמ' 2 <<<

מה שיורו הכתובים בענין עבודה זרה, כי היו שלשה מינין - הראשונים החלו לעבוד את המלאכים שהם השכלים הנבדלים, בעבור שידעו למקצתם, שררה על האומות, כענין שכתוב: "להלחם עם שר פָּרֶס וְאָנִי יוֹצֵא וְהִנֵּה שָׂר יוֹן בָּא" (דניאל י כ) וחשבו שיש להם יכולת במ להיטיב או להרע וכל אחד עובד לשר שלו, כי היו הראשונים יודעים אותם ואלה הם הנקראים בתורה ובכתובים כלם 'אלהים אחרים', 'אלהי העמים', כי המלאכים נקראים אלהים, כמו שנאמר: "הוא אֱלֹקֵי הָאֱלֹקִים" (דברים י ז), "הִשְׁתַּחֲוּ לֹו כָּל אֱלֹקִים" (תהילים צו ז), "כִּי גָדוֹל ה' מְכַל הָאֱלֹקִים" (שמות יח יא) ואע"פ שהיו העובדים מודים שהכח הגדול והיכולת הגמורה לקל עליון וכך אמרו רבותינו: 'דקרו ליה: אל-ה-דא-ל-ה-יא', (מנחות קי:) ובזה אמר הכתוב: "זָכַר לְאֱלֹהִים יַחְרֵם" (שמות כב יט) הזכירם בשם הידיעה. והמין השני בעבודה זרה, שחזרו לעבוד לצבא השמים הנראה מהם, עובדי השמש, או הירח. ומהם למזל מן המזלות, כי כל

"וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כִּהֵן מִדֵּין חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים" (שמות יח א).

פירש"י: "וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ" - 'מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק' (רש"י יח א). מגלים חז"ל: שהסבה שיתרו בא להתגייר, כי שמע על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק וזה השפיע עליו ומדוע לא הועילה חכמתו מצד עצמה שיבוא להתגייר? והרי מצד חכמתו חתר ובקש דרכים למצא את האמת וכמ"ש במדרש: 'לפי שלא הניח עבודה זרה שלא עבדה' (שמעוני יח רמז רסט).

בקש את האמת ולא הסתפק במוסכמות, אלא עבר מעבודה זרה אחת לשניה שמא האמת טמונה בה ומכח חכמתו הגיע עד לבטול עבודה זרה לגמרי. מכל מקום לא הספיקה חכמתו שיבוא להתגייר!.

אף שמשו רבינו היה אצלו ובודאי השפיע עליו, בכל זאת נשאר עדין כמקודם ורק כאשר שמע מקריעת ים סוף ומלחמת עמלק בא להתגייר. והיינו דמבואר בחז"ל: 'אם יאמר לך אדם יש חכמה בגוים תאמן. הלא הוא דכתיב: "וְהֶאֱבַדְתִּי חַכְמִים מְאֹדִים וְתִבְוֹנָה מְהֵרָ עֲשׂוּ" (עובדיה א ח) יש תורה בגוים אל תאמן! דכתיב: "מִלְכָּה וְשָׂרִיָּה בְּגוֹיִם אֵין תּוֹרָה" (איכה ב ט) (איכה רבתי ב יג). הרי לנו, ששתי מציאות הן: יש מצב של חכמה ומדרגה זאת יתכן למצא אף אצל האומות, אמנם תורה היא מדרגה נוספת ומהותה שונה מאד ממהות החכמה. ומדרגת התורה לא תימצא אצל האומות! ולכן, אף שיתרו חכם גדול היה, מכל מקום עדין אין זה תורה.

וברמב"ן כתוב: 'ובכאן אני מזכיר,

>>> המשך מעמ' 1

קשה מאד להשיגה! ולכך יתרו על אף כל חכמתו הרבה לא הגיע אליה, משום שקשה היה לו לכוף עצמו לרצון השי"ת ולכן לא הועילה השפעת משה רבנו ע"ה וכל חכמתו כדי להתגייר, כל חכמתו הספיקה רק כדי לבטל את העבודה זרה ולא עד כדי קבלת עול מלכות שמים ורק לאחר ששמע קריעת ים סוף ומחית עמלק, שראה שיש עונש ונמצא מי שיכול להעניש, שיש בורא ומנהיג שבו הכל תלוי ובכחו להעניש, אז בא להתגייר ולכוף עצמו לרצון קונו.

אמת, שידיעה זו ברורה אצלנו, שאנו נבראים ותלויים בו יתברך, אמנם אין זו הכרה פנימית. כל מהלך חייו, אינו מתנהל על פי הכרות אלו, בטבענו מונח, שכל העולם שייך לנו ולנצח נצחים וכאילו איננו נבראים ותלויים ביד הקב"ה, אלא, אנו המנהיגים את העולם כפי רצוננו. ובגלל זה איננו מכניעים עצמנו לפני הקב"ה. והדרך להגיע להכנעה היא, בעת שרואה עונש! וכשם שיתרו ראה מחיית עמלק ומזה בא להתגייר.

אך באמת אינו צריך לכך, אלא, בעת שיכיר שהוא נברא, ממילא יכניע את עצמו. והסבה שאיננו מכירים בזאת, מפני שאנו חיים במצב של בלבול, 'אדם אזיל בהאי עלמא וחשיב דדיליה הוא לדורי דורין' (אדם הולך בעולם הזה וחושב ששלו הוא וישאר לדורי דורות). וכל חייו ספוגים במחשבות היאך לכבוש את העולם כולו ואיננו מפסיקים אף לשעה קלה ממאמצים ותכניות להשיג את העולם הזה. וכמ"ש חז"ל: 'כשאדם בא לעולם, ידיו הן קפוצות. כלומר: 'כל העולם כלו, שלי הוא, אני נחלו! וכשהוא נפטר מן העולם, ידיו הן פשוטות. כלומר: 'לא נחלתי מן העוה"ז כלום'. שכן שלמה אומר: **כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשָׂבָא וּמְאִימָה לֹא יֵשֵׂא בְעַמְלוֹ שְׂיִלְךָ בְּיָדוֹ**" (קהלת יד ה) (קה"ר ה כ). ולכן שרויים אנו בבלבול ובשאיפה ואין לנו זמן להתרכז ולחשוב שאנו נבראים, מחויבים לכוף עצמנו לפני הבורא.

בספר 'מעלות התורה' איתא: שמעתיה מפי אחי הגר"א ז"ל: שכל דבור ודבור בתורה שיצא מפי הגבורה, הוא מצוה בפני עצמו ומי שיש לו עיני השכל ולב מבין יכול להתנהג בכל פרטי הנהגותיו ועניניו על פי התורה והמצוה ואז יוכל לקיים את התורה והמצוה בכל עת ובכל רגע, עד אין מספר. וכן אמר דוד המלך ע"ה: **וְרַחֲבָה מְצֻנְתָּךְ מֵאֵד**" (תהילים קיט) ואף שאיננו רואים זאת, זה רק מפני חסרון הבנה שבנו, אבל בתורה מונח בכל פרט, מעשה מצוה. ומה שהזכיר תרי"ג מצוות,

אינו, אלא שרשים, אבל הם מתפשטים לענפים הרבה.

שמעתי מהסבא מקעלם ז"ל: שכדאי לו לאדם להבראות ולחיות חיים ארוכים ואפילו לסבול גיהנם, בשביל השכר שצפוי לו עבור עניית אמן פעם אחת! והטעם לזה שכיון שכל דבור של הקב"ה בלא תכלית, א"כ, כל אמן, הוא ללא תכלית כלל.

והוסיף שם בספר 'מעלות התורה': ולכן נמשלה התורה לעץ, כמו שבעץ יש כמה ענפים ובכל ענף כמה שרביטין ובכל שרביט כמה פירות ובכל פרי כמה גרעינים וכל גרעין בכחו להוציא כמה שרשין וענפין, כן התורה והמצוות כל דבור ודבור כולל כל המצוות.

"כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים"

"נִיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיטָב הַבְּקָר וַיְהִי קָלָת וּבִרְקִים וַעֲנַן כְּבֹד עַל הַהָר וְקָל שֶׁפָּר חֹזֵק מְאֹד וַיַּחֲרֹד כָּל הָעָם" (שמות יט טז)

אומרת הגמרא: 'שכשניתנה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל מלכי עובדי כוכבים אחזתו רעדה בהיכליהן ואמרו שירה, שנאמר: **וַיִּבְהַיְכָלוּ כָּלֹו אִמְרָ כְּבוֹד**'. נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו: "מה קול ההמון אשר שמענו, שמא מבול בא לעולם?" אמר להם: **"ה' לְמַבּוּל יִשָּׁב וַיִּשָּׁב ה' מִלֶּךְ לְעוֹלָם"** "כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם". אמרו לו: "מבול של מים אינו מביא, אבל מבול של אש מביא", שנאמר: **"כִּי בְּאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט"** (ישעיה סו טז). אמר להן: "כבר נשבע שאינו משחית כל בשר". ומה קול ההמון הזה ששמענו?" אמר להם: "חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו ותקע"ד דורות קודם שנברא העולם ובקש ליתנה לבניו", שנאמר: **"ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן"**. מיד פתחו כולם ואמרו: **"ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם"** (תהילים כט ט-יא) (זבחים קטז).

ויש להבין; למה חשבו אומות העולם ש"ה' לְמַבּוּל יִשָּׁב"? **"הַשֶּׁפֶט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט"**? (בראשית יח). הלא **"טוֹב ה' לְכָל רַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו"** (תהילים קמה ט). ולמה יביא מבול לעולם וישחית ברואיו.

אלא: כנראה הרעדה והחשש שלהם היה מוצדק, כי העולם היה ראוי למבול ומלאה הסאה כבימי נח, שכל הארץ מלאה חמס, כי כאשר רחץ פרעה בדמם של ילדי ישראל והעביד אומה שלמה

בעבודת פרוך ורק למען **"עַנְתּוּ בְּסִבְלָתְם"** (שמות יא), עמד כל העולם מנגד ולא נמצא מישהו בכל העולם שימחה נגד זה! **"וַתַּעַל שׁוֹעָתְם אֶל הָאֱלֹקִים"** (שמות כג), רק ה' שמע שועתם וכל העולם אטם את אזניו מלשמוע צעקתו של העם הנרדף על לא עול בכפו ולא שמעו את בכי הילדים הנשלכים אל היאור והנשקעים בבנין.

וכשראו את מפלת מצרים ואת השפטים אשר עשה ה' בהם, את האותות והמופתים באדמת בני חם, את הקולות של מתן תורה שהלכו **"מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפּוֹ"**, אחזתם חיל ורעדה, אולי בא ה' באש לשפוט את הארץ על עמדם מרחוק על דמם של ישראל ומביא מבול של אש, או מים, על העולם האכזרי המושחת שכולם גוזלים זה את זה?! לכן הם באו אצל בלעם והוא הרגיעם, כי לא מבול בא לעולם, אלא: **"ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן"**. ה' נתן את התורה לעמו. ואם העם הזה יקבל אותה וישמור אותה, אז העולם כולו ינצל.

וכן אמרו רז"ל: **"רבי עזריה בשם ר' יהודה ברבי סימון אומר: משל למלך שהיה לו פרדס נטוע, שורה של תאנים ושל גפנים ושל רמונים ושל תפוחים ומסר לאריס והלך לו, לאחר ימים בא המלך והציץ בפרדס, לידע מה עשה? ומצאו מלא חוחין ודרדרין! הביא קצצים לקוצו והציץ באותן החוחין וראה במ שושנה אחת של ורד, נטלה והריח בה ושבה נפשו עליה. אמר המלך: "בשביל שושנה זו ינצל כל הפרדס!" כך כל העולם כולו, לא נברא אלא בשביל תורה. לאחר כ"ו דורות הציץ הקב"ה בעולמו לידע מה עשה? ומצא מלא מים במים: דור אנוש - מים במים. דור המבול - מים במים. דור הפלגה - מים במים. והביא קצצים לקוצו. שנאמר: **"ה' לְמַבּוּל יִשָּׁב"**. ראה בו שושנה אחת של ורד - אלו ישראל - ונטלה והריחה, בשעה שנתן להם עשרת הדברות ושבה נפשו עליו בשעה שאמרו: **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** (שמות כד ז). אמר הקב"ה: **"בשביל שושנה זו, ינצל הפרדס!"** בזכות תורה וישראל - ינצל העולם' (ויקרא רבה כג ג).**

כן בימינו אלה! כאשר העולם כולו עומד בסכנת חרבן כללי, על ידי כלי המשחית הנוראים שפותחו בעולם וכל העולם כולו השחית את דרכו ו**"מְלֹאָה הָאָרֶץ חָמָס"** (בראשית ו) וכולם כאחד מתיצבים **"עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ"** (תהילים ב), אין תקוה לעולם שלא יחרב, אלא בשביל השושנה של ורד - ישראל ותורת! כאשר ישראל מקיימים ומקבלים על עצמם ואומרים: **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"**! (שמות כד ז), אז ינצל כל העולם מחרבן ואבדון. (למען אחי ורעי). ■

"וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת" מעשי גדולים

לשם מה היה צורך בראית הקולות ולא היה די בשמיעתם?

כשהיה בעל ה'חדושי הרי"מ" מגור ילד, שאלוהו: "משום מה היו צריכים כל העם לראות את הקולות בעת מתן תורה וכי לא היה די בשמיעת הקולות?"

והשיב ב'שובבות': "תארו לעצמכם מה היה קורה במעמד הר סיני אם בני ישראל היו רק שומעים את עשרת הדברות ולא היו רואים את הקולות. הפושעים, למשל, היו טוענים כי כמו אזניהם שמעו מפי הגבורה: 'לו תגנוב' והיו מתירים לעצמם לגנוב ל...שם שמים. משום כך התרחש נס ובני ישראל לא רק שמעו את הקולות אלא ראו אותם וכך הסתיימו כל טענות השוא של הפושעים ו'**לא תגנוב**' נראה להם כמות שהוא עם א' במילת '**לא**' ולא עם '**ו'**' ■

רמז

"אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ"

"אֲנֹכִי" עולה במנין ד' פעמים 'אחד'

רבנו בחיי אומר כי "אֲנֹכִי" הוא בגימטריה אח"ד ברבוע. כיצד? א' פעמים א' = הרי אחד. ח' פעמים ח' = ששים וארבע. ד' פעמים ד' = ששה עשר. בסך הכל = שמונים ואחד כמנין 'אנכי'. ■

משל

"לֹא תַחְמֹד"

טבעו של האדם, שהוא חומד, רק באותם דברים שיש לו תקוה להשיגם

הדבר דומה? לבן שראה בת מלך שהיא יפה, לא יעלה על דעתו כלל לחמוד בה, שהרי שזה לא יתכן. וכן אין אדם חומד באמו או באחותו, שכן הרגילותו מנעוריו כי הדבר אסור תכלית האיסור. ואם כן, משמעה של הדברה הזו הוא שתהיה נטועה בלב האדם הכרת האיסור החמור לחמוד דבר שאינו שלו ולדעת שאין הוא בר השגה וממילא לא יתאוה ולא יחמוד. ■

הדברה "לא תַחְמֹד" שונה משאר הדברות. בעוד "לא תגנוב - לא תרצח - לא תענה כרעף" (שמות כ"ג) הם דברים התלויים ברצונו של האדם, שהרי אם לא ירצה לגנוב, לא יגנוב ואם לא ירצה לרצוח לא ירצח, רגש החמדה אינו בשליטתו ואיך ניתן לצוות את האדם "לא תַחְמֹד"? מסביר ה'אבן עזרא': כי טבעו של האדם הוא, שהוא חומד רק דברים שיש לו תקוה שיוכל להשיגם. משל למה

"עַתָּה שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי אֵינֶעֱצֶרְךָ וְיֵהִי אֲלֵיכֶם עֶמְךָ"

יתרו יעץ למשה לשים שרי אלפים ושרי מאות כדי שהמתדיינים לא יהיו בנוכחותו ואז ד' יוכל להיות עמו!

מדוע אדם הראשון חטא כבר במצוה הראשונה שנתן לו ד'? כי עוד לא היתה לו אשה שתשמור עליו. היא לא היתה בציווי, לכן נגרם הכשלון.

לכן כשבא ד' לתת את התורה, אמר קודם לדבר עם הנשים, כדי שידעו מה יש בה ורק לאחר מכן יש לפנות אל האנשים.

הסבר נוסף: מה הדין אם מישוהו רוצה לקנות שדה השייכת לאשה נשואה, שהשדה נחשבת לנכסי מלוג. האם הוא יכול לקנות את השדה מבעלה? התשובה: כן, אך בתנאי שהאשה נותנת את הסכמתה לכך.

אך אם האשה תסכים לאחר שבעלה נתן את הסכמתו, היא יכולה לבטל את המכר. וטעם יש לדבר: האשה יכולה לטעון כי באמת לא התכונה למכור וכל הסכמתה היתה משום ש'נחת רוח עשיתי לבעלי'.

אך אם הקונה דיבר קודם עם האשה והיא הסכימה, רק שאמרה לו שהיא נשואה ועל כן עליו לדבר גם עם בעלה משום שהשדה היא נכסי מלוג, במקרה כזה המכר תקף.

אמר ד': אם נדבר קודם עם הגברים ולאחר מכן עם הנשים והן יסכימו, תהיה להן טענה שנחת רוח עשו לבעליהן, אך למעשה הן לא מסכימות. לכן דבר ד' קודם עם הנשים ורק לאחר מכן עם הגברים.

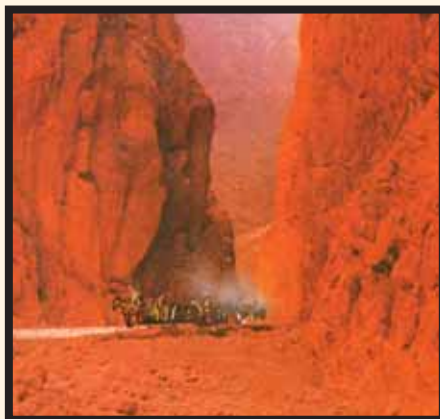
תלמיד בפני הרב, אלא אם כן, כיבד אותו הרב לפני כולם.

מדוע שואל רש"י: 'ומשה להיכן הלך?' הלא זה פשוט, שהלך משה כדי שיוכלו אחרים לכבד את יתרו!

אלא אומר רש"י: 'ומשה להיכן הלך?' ואם תאמר שהלך כדי שיוכלו אחרים לכבד את יתרו, דע לך, שאין פני הדברים כך, שהרי משה כיבד את יתרו לפני כולם והוא שגרם לו את כל הכבוד ואין כל מניעה שיוכלו לכבד את יתרו אפילו בפני משה ולכן נשאלת השאלה לאן הלך? אלא התשובה: שלא הלך! 'אלא, שהיה עומד ומשמש לפניו'.

"כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתֹגִיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות יט ג).

"וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעָבַר הָעֵבֶר בְּעִבּוֹר יִשְׁמַע הָעַם בְּדַבְרֵי עַמְךָ וְגַם בְּךָ נֶאֱמִינוּ לְעוֹלָם" (שמות יט ט).

אומר הרד"ק: 'ברית כרותה לזרע אברהם יצחק ויעקב, שלא ישבותו מהיות גוי לפני ד' יתעלה. ואשר יצאו מכלל אמונתנו, לא היו מזרעם באמת, אלא מן אפסוּף ומן הגרים שנתגיירו' (יחזקאל יח ו).
כתב הרמב"ם באגרת תימן:

הרה"ג שלמה דוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"אֲנִי חֲתַנְךָ יִתְרוֹ בֶּא אֵלֶיךָ וְאַשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי בָנֶיךָ עִמָּה" (שמות יח ו)

אומר רש"י: "אני חתנך יתרו" - 'אם אין אתה יוצא בגיני, צא אשתך. ואם אין אתה יוצא בגיני אשתך, צא בגיני שני בניה'.

שואל המהר"ל מפראג ב'גור אריה': הלא יתרו לא היה אדם המוני, אלא אדם גדול שבא להתגייר, היחיד ששמע ובא. ומדבריו נראה שהוא מחפש כבוד, שאומר למשה: 'אם אין אתה יוצא בגיני, צא בגיני אשתך'!?

עונה המהר"ל: יתרו כמובן שלא חפש כבוד. אך אם משה לא היה יוצא לקראתו, זה היה נחשב לבזיון. התבטא פעם ראש ישיבה: "כשאני נכנס והתלמידים קמים - זה לא מדבר אלי, אך אם לא יקומו" ...
שאל האדמו"ר מגור בעל ה'אמרי אמת': "אם כך, מדוע אסור לרדוף אחר הכבוד? אני אמנם לא רודף כי אני רוצה כבוד, אלא כדי למנוע בזיון!"
ופוסק השלחן ערוך: 'אדם רשע, בניו לא חייבים לכבד אותו, אך אסור לגרום לו בזיון'.
ונשאר בקושיא וצ"ע.

"וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וְכָל זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַכֹּל לֶחֶם עִם חֲתַן מֹשֶׁה לְפָנֵי הָאֱלֹקִים" (שמות יח יב).

אומר רש"י: "וַיָּבֵא אֶהֱרֹן" - 'ומשה היכן הלך? והלא הוא שיצא לקראתו וגרם לו את כל הכבוד, אלא, שהיה עומד ומשמש לפניו'.

ומדוע רש"י מפרט שמשה הוא שגרם לו את כל הכבוד?!
אומר ה'קהלת משה' בשם רבי שמשון אוסטרופולער: יש הלכה שאסור לכבד

מעשה נורא

"לא תשא את שם ד' אלקיך לשוא"

מעשה שאירע במלכות בבל, שהיהודים לא נזהרו בשבועת שוא סיפר הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל מטלמסאן: שלפני שנים רבות ראה בספר, מעשה שאירע במלכות בבל שהתגוררו בה כעשרת אלפי יהודים ומתי מספר גויים. ומנהג מגונה היה מצוי בין היהודים: שבועת שוא היתה רגילה על לשונם. אנשים נשים וטף היו ממהרים להשבע על דבר של מה בכך. פעם התארח אצלם חכם אחד ושמו רבי בנימין. כשראה את מנהגם הרע הוכיחם והרבה להטיף להם מוסר, אך הם לא שעו אליו.

אמר להם: "כי 'בעון שבועת שוא נגעים באים'. לעגו לו ואמרו: 'מימי אבותינו שגורה שבועת שוא על לשוננו ולא ראינו נגעים'!"

אמר להם: "כי ד' מאריך אף, אך לבסוף גובה את חובו. ודעו כי כתוב במסכת אבות: 'חַיָּה רַעָה בְּאָה לְעוֹלָם עַל שְׁבוּעַת שְׁנָא' (ה ט). ובני אדם מתמעטים והדרכים משתוממים". צחקו ואמרו: "וכי מאין תבוא חיה רעה, הלא אין יערות סמוכים לעיר ומעולם לא ראינו כאן חיה רעה!"

כמה ימים לאחר מכן עברה בסמוך לאותה עיר שירה של סוחרים פרסיים, שפניהם להודו למכור את סחורותיהם ועמם שבעה אריות ושני נמרים שהיו כלואים בכלובי ברזל וכבולים בשרשראות. הסוחרים לא האכילו את החיות עד שמחמת הרעב הממושך וטורח הדרך התעלפו. סברו הסוחרים שהחיות מתו.

בקשו הסוחרים לפשוט את העור מעליהם. פתחו את בריחי הכלובים והתירו את שרשראות הברזל. אז התנערו החיות האימתניות וזנקו על שוביהם וטרפום. לאחר מכן המשיכו לעיר ודרסו וטרפו ועשו בה שמות ותהי מהומה גדולה בעיר שבעה ימים ושבעה לילות. מרוב טרף ושבעה נתייגעו החיות. כמה יהודים שמו נפשם בכפם ובעזרת חרבות ורומחים הרגום. מנו את הנטרפים והדרוסים ומצאום ביותר מאלפים נפש. ספדו ובכו כי אמת דבר רבי בנימין ודבר אחד מדברי רבותינו לא ישוב ריקם. ■

חיים על דברי הרופא והמשיך לפתח את המשך דבריו בצורה אליגורית.

הנה נתאספו ובאו שאר אברי האדם בטרונאי נגד הראש. "כל העבודות הקשות אנו עושים. הידים עובדות, הרגלים צועדות וכל הגוף נושא בעול כל עבודה קשה ומיגעת. והנה כשמגיעה שעת האוכל, הרי הראש פותח את פיו, הוא הנהנה ראשונה מכל מאכל אשר יאכל. כשצריכים להגיד משהו, הרי שוב הראש פותח את פיו ונוטל לעצמו את רשות הדבור".

נענה הראש ואמר: "אמת נכון הדבר שאני נוטל בכל דבר חלק כראש, אבל זה בזכות ולא בחסד. כי מי הוא זה המכוון את כל פעולות הגוף ונותן את ההוראות הנכונות לכל האברים שיעשו את פעולתם בזמן הנכון ובאופן הנכון? הראש! ואלמלא אני, כולכם מוטלים ככלי אין חפץ בו. ולכן מגיע לי החלק הנכבד של הנאות האדם".

הסכים הרופא ואמר: ש"אכן לראש, יש ראש".

כשראה הרב שהצליח לעורר עניין אצל הרופא המשיך בדבריו: "באופן מקביל ולפי אותו יחס חילק הקב"ה את ימיו של האדם. לקח את החלק השביעי של ימי האדם וקבעו ליום שבתון ומנוחה, שאז האדם משוחרר מעבודה פיזית וחומרית וכל כולו מוקדש להתרעננות רוחנית. ומיום מנוחה זה שואב האדם את השראתו וברכתו לשאר ששת ימי המעשה, כמו שאמר הפייטן: 'כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה. מְרֵאשׁ מְקַדֵּם נְסוּכָה' כשם שהראש נוסך את השפעתו ומכוון את דרכי האדם ומעלליו, כן השבת היא המדריכה ומסדירה את חייו היומיומיים של האדם בצורה נורמלית, שקטה וייעילה. ואלמלא השבת שנותנת לאדם את ההזדמנות להחזיר לעצמו את שווי משקלו הרוחני שהפסיד במשך ששת ימי ההשתקעות בחומרנות, הרי היה האדם נהפך לעבד נרצע ולכלי שרת בידי מאוויו החומריים וברבות הימים היתה דמותו הרוחנית מטשטשת לחלוטין. אבל מכיון שנתן הקב"ה לאדם את המתנה הגדולה הזאת – השבת, השומרת על איזונו הרוחני של האדם ומשפיעה את ברכתה על כל ששת ימי המעשה, הרי משום כך עלינו לשמור בקפדנות על השבת, כשם שהיא שומרת עלינו".

דבריו השקטים של הרב שנאמרו ברוך, בהגיון ובשפה עשירה, חדרו עמוק לנפשו של הרופא והוא הפטיר בעונה ובהתנצלות: "צדקת, רבנו! מכאן להבא תאיר השבת את דרכי". ■

'והודיענו, שכל מי שעמד על הר סיני הם מאמינים בנבואת משה רבנו וכל מה שבא על ידו הם ובניהם ובני בניהם עד עולם, שכן אמר ד' יתברך: 'הִנֵּה אֲנֹכִי בָא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעָנָן... וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם'... ולפיכך יש לדעת שכל מי שנוטה מדרך הדת הנתונה במעמד ההוא, שאינו מזרע האנשים ההם. וכן אמרו חז"ל על כל המסתפק בנבואה, לא עמדו אבותיו על הר סיני'

נשאלת השאלה: ומה עם קרח? הלא הוא אינו מהגרים שנתגיירו, שהרי היה דור רביעי ליעקב ולא האמין לדברי משה שד' בחר באהרן. והלא ד' הבטיח למשה (שמות יט ט): 'וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם'!?"

כך שאל החתן של האדמו"ר מגור בעל ה'אמרי אמת' את חותנו במכתב ששלח לו. וענה לו ה'אמרי אמת' (מובא בספר מכתבי תורה): קרח האמין, הוא היה יודע את בוראו והתכוון למרוד בו, מפני שרצה כבוד, היה מוכן גם לסתור את עצמו.

"זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" (שמות כ ח).

באחד מלילות השבת, אשתו של הגאון רבי חיים זוננפלד זצ"ל נתקפה בבחילות ובהקאות והיה הכרח להבהיל רופא.

באותו זמן שימש הרופא הוינאי ד"ר שוורץ כרופא כללי לאנשי ירושלים וביחוד היה מקובל על יוצאי אוסטריה-הונגריה.

קם רבי חיים זוננפלד זצ"ל ומיהר לביתו של הד"ר. לקול נקישותו נפתחה הדלת ובשער הופיעה דמותו של הרופא כשעששית דולקת בידו. היטב חרה לו לרבי יוסף חיים על קלות דעתו של הרופא שקבלו תוך כדי חלול שבת נורא, אלא באותה שעה הבלוג על צערו כי היה בכך פקוח נפש.

קם ד"ר שוורץ והלך לביתו של רבי חיים זוננפלד, נתן לחולה תרופות ארגעה והמצב השתפר.

לאחר שסיים הרופא את הבקור ליווה אותו הרב אל ביתו ובצעדס בנחת בסמטאותיה של העיר העתיקה, פנה רבי יוסף חיים ושאל את הרופא: "מהו הגודל היחסי של הראש, לעומת כל הגוף?"

ענה הרופא: "הראש, תופס את החלק השביעי מהגוף".
"רק החלק השביעי?" חזר רבי יוסף

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

מה עושים עם הנשמה היתירה בשבת?

אבדה ממנו נשמה יתירה ונחלש. ולכן מברכים על הבשמים, להשיב את הנפש. (חלק ג סי' רצ)

והאבודרהם מביא בשם האבן עזרא: שביאור נשמה יתירה הוא; כי בשבת יתחדש בגופות יתרון כח ובנשמה - יתרון השכל. וזהו; **"וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי"** (בראשית ב ג) (עיין שם באבודרהם שהאריך. סדר מוצאי שבת)

ובשערי תשובה כתב: שחייב אדם לחדש חרושי תורה בשבת, כפי שכתב בזוהר, שבמוצאי שבת, כאשר חוזרת הנשמה היתירה למקומה, שואל אותה הקדוש ברוך הוא: מה חרוש אמרת בתורה? (אורח חיים סי' רצ סקא)

עוד הביא בשם האר"י: שאם מחדש בתורה, מעטרין לאביו באותו עולם. ולכן נסמך כבוד אב ואם - למצות שבת. ומי שאינו בר הכי, לחדש, ילמוד דברים שלא למד עד הנה. ■

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם הנשמה היתירה הניתנת לאדם בשבת, מחייבת אותו לעשות עמה משהו?

תשובה: שנינו במסכת תענית: 'אמר ריש לקיש: "נשמה יתירה ניתנה בו באדם בערב שבת"'. (תענית כז:)

וכתב רש"י: 'שמרחיבין דעתו מן השמים, שיכול לאכול ולשתות יותר מרגילותו כל השבוע'.

וכן כתב במסכת ביצה: 'נשמה יתירה' - רוחב לב למנוחה ולשמחה. ולהיות פתוח לרוחה. ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו' (רש"י ביצה טז:).

אך הרשב"א בתשובה כתב: שענין נשמה יתירה הוא; כי הימים נפעלים לפי סדר בריאתם וכשנגמרה מלאכת

הבריאה, בשבת, עמד העולם על שלימותו ובריאותו. וכך הוא כל ימי השבת לעולם. ויום ראשון - חלוש מכל הימים, כי ממנו התחילה הבריאה. ולכן במוצאי יום טוב אין מברכים על בשמים, כי אין ביום טוב, ענין זה של נשמה יתירה.

עוד הביא לפרש; שנשמה יתירה, היינו: המנוחה והעונג שהנפש מוצאת בשבת והרי זה כאילו נשמה יתירה. וכשנכנס לימי הטורח והענוי, כאילו

יאמת או שקרי

הרב

אמנון יצחק שליט"א

ביום רביעי כו' בשבט 14/02/07

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:00

דמי כניסה ש"ח 15

דמת גן

אולמי מודיעין - רחוב בן גוריון 20

הרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שדור חי באתר וב'שופר ניוזטל' 0544-007779

WWW.SHOFAR.NET

הודעה חשובה!!!

כל המעוניין לקבל
ברכה מהרב
מתבקש להתקשר לאחד מהטלפונים הבאים:

'שופר ניוטל'

054-400-7779

052-999-7779
057-377779
050-800-7779

אין להתקשר למשרד "שופר" בענין זה

רחוב
האדמו"ר
מקוצק 41
בני ברק

למבירה ספרי תורה מהודרים

שנכתבו ע"י סופרים
מומחים ויראי שמים
בכתב ספרדי, בית יוסף, והאר"י

מבצע מיוחד

**כל הרוכש ספר תורה עד חג
הפסח יקבל ארגז מהודר
(או עצי חיים ומעיל)**

כמו כן ניתן להשיג אצלינו תפילין מהודרים

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי

052-8077722

יעמדו על הברכה

ברכה והצלחה
לאילן חי בן ג'לסינה ושותפיו

שמעון בן שמחה
שיתגשמו כל משאלות ליבו לטובה
ורפואה שלמה

ברכה ושמירה לכל משפחתו של
לאילו בן פראנקא

ברכה והצלחה
למשה בן נורה

הצלחה ופרנסה טובה
לשלום בן שרה

זיווג הגון
לפאבריציו בן ג'וליה

ברכה למשפחתו והצלחה בעסקיו של
לאונה בן ג'וליה

סטפאנו דוד בן איטליה
שיזכה להדבק במידת האמת

רפואה שלמה
למסעודה בת ליוזה

ברכה למשפחתו והצלחה בעסקיו של
ג'וספה יוסף בן ויטוריה

ברכה והצלחה למשפחתו של
אוגו בן גראציה

עמותת "מקדשי שמך"

משנכנס אדר מרבית בשמחה

נופש שבת פורים שכולו עונג ושמחה

בהשתתפות

רבה של באר שבע

הרה"ג יהודה דרעי שליט"א

הרה"ג זמיר כהן שליט"א

את השבת ינעם גדול

החזנים והפייטנים

במוצ"ש

קריאת מגילה

סעודת מלוח מלכה

ומסיבת פורים

עם הזמר שחקן

יוסי אזולאי

ומשמח לבבות

הפתעה בהשתתפות משמח הלבבות

פעילות לילדים עם נתן הליצן ודוד החקיין

לפרטים והרשמה:

054-4740984 050-3676353

לא כל יום פורים משנכנס אדר מרבית בשמחה שבת וחג פורים באוירה מיוחדת עם אוצרות חיים

בהשתתפות

הרב ישראל נח ברגר שליט"א

הרב אורי יצחק שליט"א

הפיוטן דוד שלמה שירו הי"ד

קריאת המגילה
ברוב עם
תחרות תחפושות
ארוחות עשירות

בימים שישי-ראשון
3 ימים 2 לילות
פנסיון מלא
מיום יב' אדר 2.3.07
עד יום א' יד' אדר 4.3.07
במלון 'סול מרין' *
נהריה

- עונג שבת עם כבוד עשיר
- גלאט כשר עם משגיח צמוד
- הפתעות וממתקים לילדים
- פעילות מגוונת לילדים והגרות
- מסיבת פורים מיוחדת

החלה ההרשמה לשבת הגדול ולחג הפסח
מספר מקומות מוגבל כל הקודם זוכה

לפרטים והרשמה:

050-3131740 03-6880091

לפרסום

ב:

גנזי

המלך

03-6762226

050-6500666

הכונו למעמד הבא באצטדיון רמת גן!

כל הממלא הוראת קבע זו על סך \$28 זכאי לשני כרטיסים
חינם לאירוע הבא בנוסף לכל ההטבות המפורטות כאן

להרויח בגדול!

\$28

מכספי מעשר

**בתכנית
'כח כפילים'***

חינם!

טיול לאתרים בצפון

חינם!

סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק

ותקבלו:

חינם!

קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים

חינם!

מנוי שנתי ל'גנזי המלך'

חינם!

מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפילים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/ה'מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון	קוד מסלקה
2	3	9	2
קוד מוסד	2	9	2
בנק	סניף		

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבונות/נו הג'ל בסניפכם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מונטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 (2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכח/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זו, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצוען. (6) הבנק רשאי להוציא/ני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זו, אם תהיה לי סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בסמך המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת לעת ע"י "שופר" ע"י והתקרנות לקביעתם;
2. פרטי החיוב: [ממן במשבצת המתאימה]

לחייב בתאריך:

30 לחודש 20 לחודש

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג

"שופר" ארגון להפצת יהדות מתחייב בזאת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

חתימת בעל/י החשבון

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779